

De MARANTZ CD80 speler: de evolutie gaat verder

Marantz wordt wel eens omschreven als de duurdere tak van Philips. Wellicht is dit het moment om dat gerucht eens uit de wereld te helpen. Weliswaar heeft Philips een groot aandeel in Marantz maar de Marantz producten bezitten voor een heel groot deel een duidelijk eigen ontwerpfilosofie. Bovendien mikt Marantz op een hoger marktsegment. Het feit dat er soms gebruik wordt gemaakt van Philips technologie is op zichzelf niets bijzonders, dat doen wel meer fabrikanten. Zeker op CD-gebied is Philips nu eenmaal de belangrijkste grondlegger. Dat Marantz juist deze technologie tot het uiterste weet te vervolmaken behoeft nauwelijks een toelichting. De CD 12 vormt daar het klinkende bewijs van.

Een dergelijk compromisloos gebouwd geheel is altijd plezierig voor de consument, ook als hij het gevraagde bedrag niet kan of wil opbrengen. In de praktijk druppelt de knowhow die bij deze producten ontstaat namelijk altijd door naar de meer betaalbare modellen. Dat is ook het geval bij de hier geteste CD 80. Flink wat 'snufjes' van de CD 12 zijn namelijk in dit apparaat verwerkt, vooral op het gebied van de mechanische constructie. Een en ander resulteert in een gewichtige speler (15 kg!) met een heel interessante opbouw en opmerkelijke geluidsprestaties. In feite lijkt de CD 80 een logische opvolger van de CD 85. Toch blijkt dat er in de afgelopen 1½ jaar weer heel wat is verbeterd. Dat de prijs desondanks relatief bescheiden is gebleven is te danken aan de logische opbouw van alle Marantz CD spelers. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van dezelfde onderdelen en kastconstructies

zodat een scherpe prijsstelling gehandhaafd kan blijven. In de totale Marantz lijn valt de CD 80 in de Sub-topklasse. Erboven komen de CD 94 Mk2 (op details geperfectioneerd) en de CD 12.

Mechanische constructie en bediening

De mechanische constructie van de CD 80 is ten opzichte van de CD 85 ingrijpend gewijzigd. Direct in het oog springend zijn de zijkanalen van de kast die grote overeenkomst vertonen met die van de CD 12. Die gelijkenis komt niet uit de lucht vallen. Ook bij de CD 80 vinden we nu gietstukken van een niet-magnetische legering (ZAMAC = zink + aluminium) met een ingegoten rasterstructuur om resonanties nog extra te dempen. Samen met de extreem dikke bodemplaat zijn deze gietstukken voor een groot deel bepalend voor het hoge gewicht

van deze speler. Ook de aluminium bovenplaat is voorzien van zeer zware profielen waarin tevens de draadende voor de bevestigingsschroeven zijn getapt. De achterzijde van de speler is geheel verkoperd en dat geldt tevens voor alle gebruikte schroeven. Het geheel is vrij gecompliceerd gebouwd en mede daardoor niet zo eenvoudig te demonteren. Als de kast eenmaal open is, is de toegankelijkheid van de diverse onderdelen echter goed. Als loopwerk wordt ook hier het zeer fraaie en veelvuldig beproefde Philips CD M1 Mk2 loopwerk toegepast. Dit is geheel van aluminium spuitgietwerk vervaardigd en beschikt over een radiale aftasting. De laser is inmiddels gemonteerd in een extreem licht en trillingsongevoelig armpje. Onder de speler bevinden zich 4 zware resonantiëdempende voetjes. Resumerend: een zeer stabiele constructie die binnen deze prijsklasse geen gelijke kent. Om dit apparaat door trillingen van buitenaf te verstoren is dan ook heel wat nodig!

Bediening

De huidige generatie CD spelers zijn voorzien van een heel scala aan gebruiksmogelijkheden en de CD 80 maakt daar geen uitzondering op. Toch zijn er bij deze Marantz enkele ongebruikelijke zaken te vinden. Typisch voor het CD M1 loopwerk is de knop om de lade te openen, deze bevindt zich er direct onder. Ook wat afwijkend is de gecombineerde Play- en Pause schakelaar. Naar mijn mening verheugend is het feit dat deze speler door de opbouw van het

aluminium front een geheel eigen gezicht heeft gekregen. De meest gebruikte schakelaars springen er wat grootte betreft duidelijk uit en de overige zijn logisch geordend naar functie. Ook het display is iets kleiner dan gebruikelijk hoewel het wel veel informatie biedt. De lichtintensiteit ervan kan door middel van een stappenschakelaar worden aangepast aan de persoonlijke smaak. Nieuw is de mogelijkheid om de titels van de CD's in te toetsen en op te slaan in het geheugen. Als een titel te lang is (maximaal 25 lettertekens) verspringt het beeld zodat er een bewegende 'lichtkrant' ontstaat. Misschien niet zo nuttig allemaal, maar wel heel leuk opgelost. Grappig is ook het verlichte venster in de plaatlade waardoor men de CD ziet draaien. Verder vinden we het bekende F(avoriete) T(rack) S(ystem), uitgebreide mogelijkheden voor koppeling met opname-apparaat, herhaalfuncties en AMS (Automatic Music Scan) om te zoeken naar een bepaald nummer te vergemakkelijken. Met de uitgebreide afstandsbediening kunnen zelfs nog enkele extra functies bediend worden. Wanneer de CD speler via de variabele uitgang is aangesloten op de versterker kan ook het volume op afstand geregeld worden. Voor dit doel is de CD 80 voorzien van een gemotoriseer-

COMPACT DISC PLAYER CD-80

de volumepotmeter. In de praktijk werkte de CD 80 bijzonder trefzeker waarbij vooral de snelheid waarmee de commando's werden opgevolgd opvallend hoog was. De gebruikte schakelaars zijn van uitstekende kwaliteit en beloven een lange levensduur. Het loopwerk is uitzonderlijk stil.

Elektronisch gedeelte: Beproefd en geperfekteerd

Het muzikale hart van de Marantz wordt gevormd door de bekende Philips TDA 1541 AS-1 DA converter. Dit is de geselecteerde 'Silvercrown' versie. Deze converter werkt volgens het bekende 16 bits-4-voudige oversampling principe en met dit speciale type wordt een resolutie van 15.75 bits gegarandeerd. Dat is nog altijd een hogere waarde als een groot deel van de 18- en 20 bit spelers! Marantz heeft bewust gekozen voor 16 bits technologie omdat, volgens een woordvoerder, de Bitstream techniek vooraf op het gebied van de signaalruisverhouding nog niet tegen de 'conventionele' DA-conversie op kan. Met de gebruikte componenten mikt Marantz op een zo hoog mogelijk prestatieniveau, ook wat meetcijfers betreft. Natuurlijk is het gebruik van dergelijke

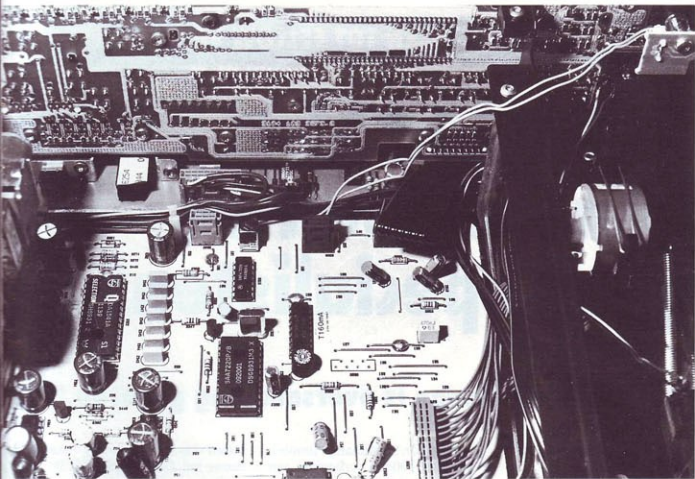
DA-converters niet alleen verantwoordelijk voor een goede klank. Daarom heeft men bij Marantz ook het overige elektronische gedeelte ingrijpend vernieuwd. Dit begint al met kwalitatief hoogwaardige epoxyprintplaten met extra dikke koperbanen. Voorts is er erg veel aandacht besteed aan de juiste condensatoren. Een aantal elektrolitische en koper-styrol condensatoren zijn zelfs speciaal voor het gebruik in de CD speler ontwikkeld. De belangrijkste eisen daarbij waren een lage vervorming maar vooral ook een goede bestendigheid tegen trillingen. De gehele opzet is zo gekozen dat digitale interferentie nauwelijks meer voorkomt. De CD 80 beschikt over 4 onafhankelijke voedings voor het analoge, digitale en mechanische gedeelte. Deze worden door een zeer forse trafo van spanning voorzien. Ook het versterker gedeelte (DC versterker) is ontworpen met het oog op een zo hoog mogelijk kanaalscheiding en symmetrie. Tijdens het gebruik ontbreekt deze speler nogal wat warmte. Deze wordt afgevoerd via een zogenaamde 'Chimney' koeler (schorsteenprofiel), een systeem dat we ook vinden op de Philips CDD882 discdrive. Het plaatsen van deze speler in een afgesloten stereomeubel moet om deze reden ontraden worden. Naast het koelprofiel

vinden we 2 uitschakelbare digitale uitgangen (coaxiaal en optisch) en verder een vaste en variabele uitgang. Speciaal voor gebruik met andere Marantz apparatuur is er nog een koppeluitgang voorzien. Ook op deze speler ontbreekt helaas een 'stand-by' schakelaar. Dat is in dit geval extra jammer omdat de CD 80 zeker 20 minuten nodig heeft om op het hoorbare maximale prestatieniveau te komen. Als u meerdere keren per dag muziek wilt draaien kunt u deze speler het best aan laten staan.

Geluidskwaliteit: De CD 80 als nieuwe referentie?

Iedereen die de f 10.000,- kostende Marantz CD 12 uitvoering heeft kunnen beluisteren zal bij het horen van de CD 80 zeker een gevoel van herkenning krijgen. Uiteraard wil dat niet zeggen dat de CD 80 gelijke prestaties levert, vooral wat betreft ruimtelijkheid en plaatsing want de CD 12 het nog overtuigend. Maar toch... gebleven zijn de fraaie, kernachtige en goed doortekende baspartijen, de mooie stemmenweergave en het verfijnde en sprankelende hoog. Gezien de prijs mag dat een prestatie van formaat genoemd worden! In het algemeen vind ik spelers die met de duurste

Philips DA conversietechniek werken wat 'gemakkelijker' klinken dan de meeste 18- en 20 bit Japanse spelers. Zeker wat betreft de hoogweergave klinkt de Marantz erg vriendelijk zonder enige scherpte. Het gebruik van zilveren interlinks was zonder problemen mogelijk. Zelfs harde S-klanken die het luistergenot aanzienlijk kunnen reduceren bleven bij de CD 80 beperkt tot een heel aanvaardbaar niveau. Toch bleef de hoogweergave zeer detailrijk, iets dat bij enkele akoestische gitaaropnamen (o.a. Michael Hedges) goed naar voren kwam. De zangweergave was goed gearticuleerd met een sportieve warmte, hierdoor klonken Rickie Lee Jones en Ulla Meinecke direct wat vriendelijk. Dit viel overigens voornamelijk op bij vrouwenstemmen en geldt voor een vergelijking tussen de CD 80 en de Onkyo DX 7500. Natuurlijk is de enige echte referentie een live optreden van de artiest zelf. Wat dat betreft prijs ik mij gelukkig dat ik meerdere keren een concert van Herman van Veen heb meegemaakt. Zo kan de compilatie '20 jaar Herman van Veen' op een heel behoorlijke manier beoordeeld worden (ook al zijn er met sommige opnamen wel hele vreemde dingen uitgehaald!). Wel, met de CD 80 kun je je af en toe werkelijk in de zaal aanwezig wanen. Het

duidelijkste verschil ligt in de plaatsing. Concreet gesteld: de uitvoerende musici en de zanger lijken dichter bij elkaar te staan dan in werkelijkheid op het podium. Zeker qua timbre is de stemweergave echter van een buitengewoon hoog niveau. Datzelfde geldt zeker ook voor de basweergave, iets dat het beste te beoordelen is bij een alleen spelende bassist, bijvoorbeeld in een klein Jazz-ensemble (Jazz at the Pawnshop). Hier is de CD 80 werkelijk in zijn element. Droog en strak maar toch met de juiste warmte van een houten klankkast. Zeker in het basgebied komt de CD 80 dan ook heel dicht in de buurt van de CD 12. Ook op het gebied van attaque geeft de CD 80 maar weinig toe, piano-opnamen klinken sprankelend en levendig. Zoals gezegd is het grootste verschil aanwezig op het gebied van de juiste plaatsing van de musici. Binnen dit prijssegment biedt de CD 80 nog altijd een hele hoge kwaliteit, waarbij het geluidsbeeld eerder diep dan breed is. Bij de CD 12 wordt het totaalbeeld eenvoudig een behoorlijk stuk groter en is de plaatsing meer precies vast te stellen. Een vergelijking tot een onlangs door mij geteste Bitstream converter hoeft de CD 80 evenmin te schuwen. Ook hier geldt weer dat de ruimtelijkheid beslist iets minder is, de dynamiek is daarentegen aanmerkelijk hoger (vooral wat betreft de laagwee-

Technische gegevens

Frequentiebereik: 2 - 20.000 Hz
 Dynamisch bereik: groter dan 96 dB
 Signaal/ruisverhouding: groter dan 104 dB
 Kanaalscheiding: groter dan 100 dB
 Totale harmonische vervorming: 0.0015%
 Intermodulatievervalsing: -90 dB
 Wow en Flutter: onmeetbaar (quartzgestuurd)
 Afmeting: 420 x 118 x 334 mm.
 Gewicht: 15 kg.

gave). De CD 80 is tevens goed in iets dat moeilijk onder woorden te brengen is namelijk het overbrengen van de emotionele aspecten van muziek. Waar dat aan ligt is niet precies te omschrijven. Waar sommige spelers bij vrijwel alle opnamen erg klinisch blijven klinken zijn er andere die er op de een of andere manier meer leven in weten te brengen. Daarin is Marantz overigens niet de enige. Exact ingestelde lezers zullen nu wellicht de wenkbrauwen fronsen, maar in de audio wereld is het zo langzamerhand wel bekend dat niet elke gehoorzame verandering zich in theorie laat vatten. In ieder geval heeft Marantz met deze speler een zeer sterk produkt aan het totale programma toegevoegd. Een hele duidelijke verbetering t.o.v. de mij goed bekende CD 75 en bovendien gebouwd naar maatstaven die nog

maar heel kort geleden uitsluitend gouden voor veel duurdere spelers. Is de CD 80 nu binnen de f2.000,- klasse de nieuwe referentie? Het recente verleden heeft aange- toond dat een dergelijke uitspraak gevaarlijk is maar zeker voor dit moment kan ik deze vraag volmondig positief beantwoorden!

Conclusie. Onverstoorbare perfectie

De Marantz CD 80 is een uitgesproken fraaie speler die op 3 punten de show steelt:

- a) Een buitengewoon mooie mechanische en elektronische opbouw;
- b) Een bijzonder hoge geluidskwaliteit;
- c) Een, voor de geboden kwaliteit, relatief bescheiden prijs. Uiteraard dient de vakpers er ook

voor om hier en daar enkele kritische kanttekeningen te plaatsen. Werkelijke kritiek op dit ontwerp zou ik echter niet de beste wil van de wereld niet kunnen bedenken. In dit geval lijkt het mij beter te spreken van gemiste kansen. Deze gelden overigens niet alleen voor de CD 80 maar ook voor enkele andere spelers binnen dit prijssegment. Zo langzamerhand begint de storm in het CD-gebeuren iets te luwen, even afgezien van de verschillende conversietechnieken. Mechanisch en op het gebied van de gebruiksvriendelijkheid is alles, zeker bij de CD 80, inmiddels op een niveau dat alleen tegen exorbitant hoge eindgebruikersprijzen nog door- slaggevend verbeterd kan worden.

Voor f 2.000,- haalt men tegenwoordig een onvoorstelbaar gecompliceerd brok techniek in huis. Ik vind het daarom jammer dat dergelijke spelers niet met een modulaire opbouw ten aanzien van de gebruikte conversietechniek werken. Als een techniek als bijvoorbeeld Bitstream doort en verder wordt ontwikkeld dan zou het mogelijk moeten zijn deze door middel van slechts een andere printplaat in een speler als de CD 80 aan te brengen. Dat zou voor de consument een aanzienlijke kostenbesparing betekenen en de aanschaf van alweer een nieuwe speler overbodig maken. Deze modulaire techniek wordt door sommige 'High End' fabrikanten wel aangeboden (Krell, Goldmund, Madrigal) en behoort dus technisch tot de mogelijkheden. Wellicht eens iets om over na te denken!■